

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10080

Tarih : 22.06.2025

10/2280

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye genelinde yürütülen madencilik faaliyetlerinin ekolojik, ekonomik ve sosyal etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi, bu faaliyetlerin doğal kaynaklar ve kamu yararı üzerindeki olumsuz sonuçlarının tespiti ve önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Sümeyye BOZ

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de son yıllarda hızla artan madencilik faaliyetleri, doğal kaynakların korunması, kamu yararı, çevre ve insan sağlığı açısından ciddi endişelere yol açmaktadır. Madencilik faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği kentler arasında İzmir, Balıkesir, Ordu, Erzincan, Kütahya, Muğla, Gümüşhane, Mardin ve Ağrı gibi iller öne çıkmaktadır. Bu bölgelerdeki maden sahalarında yürütülen faaliyetler, tarım alanlarını, ormanları ve su kaynaklarını geri dönüşü olmayan bir şekilde tahrip etmektedir. Siyanür liçi yöntemi gibi çevresel riskleri yüksek uygulamalar, su ve toprak kaynaklarında kalıcı kirlilik yaratmakta; bu durum bölgedeki ekosistemlere zarar verdiği gibi halk sağlığını da tehdit etmektedir.

Madencilik faaliyetleri, genellikle kalkınma ve istihdam sağlama gerekçesiyle kamuoyuna sunulmaktadır. Ancak, bu faaliyetler gerçekte büyük ölçüde sınırlı sayıdaki sermaye grubuna servet aktarımı sağlamakta, yerel halkların tarım ve hayvancılık gibi temel geçim kaynaklarından mahrum kalmasına ve mülksüzleşmesine neden olmaktadır. Örneğin, Balıkesir'in Havran ilçesinde siyanür liçi yöntemiyle altın çıkarılan sahalar, çevredeki tarım alanlarına zarar vermiş ve bu bölgelerde geçim kaynaklarının yok olmasına sebebiyet vermiştir. Benzer şekilde, Ordu'nun Fatsa ilçesinde yürütülen madencilik faaliyetleri, su kaynaklarında ağır metallerin birikmesine ve çevrede yaşayan insanların sağlık sorunları yaşamasına yol açmıştır.

Mardin'de maden sahalarının yoğunluk kazandığı kırsal bölgelerde tarım ve hayvancılık faaliyetleri büyük ölçüde zarar görmüş, halk ciddi ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle su kaynaklarının maden faaliyetleri nedeniyle azalması ve kirlenmesi, hem ekosistem dengelerini bozmuş hem de bölgedeki tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemiştir. Ağrı'da ise madencilik faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarda ormanlar ve meralar ciddi şekilde tahrip edilmiş, bölgenin yerel ekonomisine temel teşkil eden hayvancılık sektörü büyük zarar görmüştür. Bununla birlikte, maden sahalarının yakınlarında yaşayan halklar, su kaynaklarının kirlenmesi ve tarım alanlarının yok olması nedeniyle göçe zorlanmıştır.

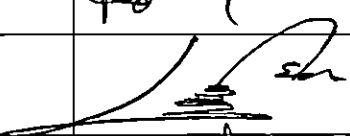
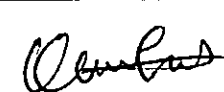
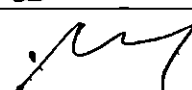
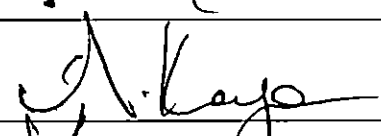
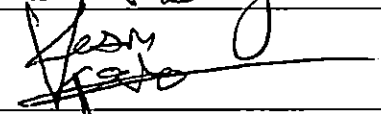
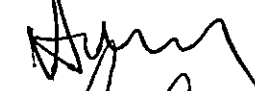
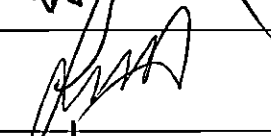
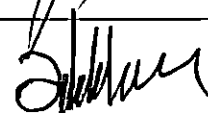
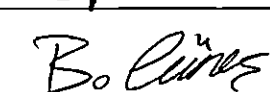
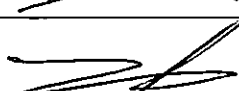
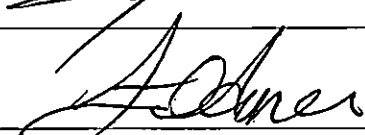
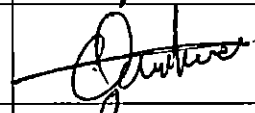
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56. maddesi, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu belirtirken, 169. maddesi ormanların korunmasını ve geliştirilmesini devlete görev olarak yüklemektedir. Ancak, maden şirketlerinin faaliyetleri sırasında, Anayasa'nın bu hükümleri sıklıkla ihlal edilmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin taraf

olduğu Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve Paris İklim Anlaşması gibi uluslararası sözleşmeler, çevrenin korunması ve sürdürülebilir kalkınma konusunda devlete sorumluluk yüklemektedir. Buna rağmen, madencilik faaliyetlerinin sürdürülebilir kalkınma ilkelerine aykırı bir şekilde gerçekleştirilmesi, bu yükümlülüklerin de yerine getirilmediğini göstermektedir.

Madencilik faaliyetleri sonrasında maden şirketleri tarafından rehabilitasyon yapılacağı taahhüt edilse de, bu taahhütlerin çoğunlukla yerine getirilmediği, terk edilen maden sahalarında çevresel yıkımın sürdüğü gözlemlenmektedir. Örneğin, Balıkesir'in Havran ilçesindeki bir molibden madeninin terk edilmesinin ardından oluşan zehirli çukur, yağmur sularıyla dolmuş ve çevredeki su kaynaklarının ağır metallerle kirlenmesine yol açmıştır. Benzer şekilde, İzmir Bergama'daki maden sahalarında, siyanür liçi yöntemiyle yapılan faaliyetler sonrasında bölgedeki toprak ve su kaynaklarının geri dönüşü olmayan bir şekilde kirlendiği tespit edilmiştir.

Madencilik faaliyetlerinden elde edilen ekonomik kazanç, bu faaliyetlerin yol açtığı ekolojik ve sosyal tahribat ile kıyaslandığında yok denecek kadar azdır. Söz konusu faaliyetler, bölge halkının geçim kaynaklarını ellerinden almakta, halkı göçe zorlamakta ve halk sağlığını tehdit etmektedir. Ayrıca, tarım alanlarının ve hayvancılığın yok edilmesi, gıda güvenliği açısından ciddi bir tehdit oluşturmakta ve gelecekteki su ve gıda krizlerini derinleştirmektedir

Bu bağlamda, madencilik faaliyetlerinin ekolojik, ekonomik ve sosyal etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi, çevreye ve topluma verilen zararların tespit edilmesi, bu zararların önlenmesine yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve faaliyetlerin ulusal ile uluslararası hukuka uygun olarak düzenlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz

2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	